

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	--	---

Tartalom. Előfizetési felhívás. — Revideáljuk törvényeinket. Soltész János. — Tárca. Karácsony. F. Varga Lajos. — Kálvin mint prédikátor. Balogh Ferencz. — Mélius emlékezete. Jánossy Zoltán. — Közügyeink. Nekrolog. Matolcsi János. Kálmán Bélától. — Egy és más stb. — Irodalom. — Különfélék. — Szek. posta.

Előfizetési felhívás

a

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP 1891. évi, tizenegyedik évfolyamára.

Lapunk a jövő évvel tizenegyedik évfolyamát kezdi meg, tehát fennállásának *második évtizedébe* lép.

Tíz évi pályafutása alatt híven képviselte e lap első sorban egyházkerületünk s azután egyetemes magyar ev. ref. egyházunk érdekeit. — És midőn a jövő évvel egy második évtized küszöbére lép, és elmondhatja azt, hogy a lefolyt évtized alatt előfizetőinek száma nem csökkent, de sőt inkább e tekintetben ma erősebb, mint bármikor is volt: bizton hiheti a szerkesztőség, hogy az általa kiadott lap, a lehetőség határai közt, becsülettel elvégezte mindazt a munkát, melyet végeznie kelle.

Midőn most a *második évtized* első évére újra előfizetési felhívást hirdet, teszi ezt Istennek áldó kegyelmében s az olvasók, egyházunk lelkészei, tanítói és hű tagjaiban vetett őszinte bizalommal.

Programmunk marad az eddigi: küzdünk egyházunknak évszázadok viharait kiállott hittételei és jogai mellett; előbb akarjuk vinni egyházunkat a hitben és a munkás erőben; szemünk előtt tartjuk és támogatni óhajtjuk egyházunk veteményes kertjeit: a

felső, közép- és elemi iskolákat. Nem hangzatos jelszavakkal, nem a sokszor eltévelyedő, úgynevezett *közvélemény* csábító szavai után haladunk útunkon: de becsületes munkával, a tisztesség fegyvereivel óhajtjuk az élénk tűzött célt elérni. Ezután sem fogunk hízlegni sem fölfelé, sem lefelé, sem oldalt, hanem azt tartjuk feladatunknak, hogy a való igazság diadalra jusson egyházunk Sionának falain belől és legyen közöttünk „*In necessariis unitas; in non necessariis libertas; in omnibus prudentia et charitas*“.

Lapunk előfizetési ára marad az eddigi: egész évre 5 frt; félévre 2 frt 50 kr; negyedévre 1 frt 25 kr.

Kérjük első sorban eddigi tisztelt előfizetőinket, s azután általában az egyház és iskola ügyei iránt érdeklődő összes egyházi és világi hitsorsosainkat, hogy lapunkat tartsák meg eddigi pártfogásukban, vagy fogadják be hittestvéri szeretetökbe. Mi örömmel és önzetlen lelkesedéssel vezetjük tovább is e lapot; de hogy örömünk állandó s lelkesedésünk csüggedetlen legyen: cserében szellemi, erkölcsi és anyagi pártfogást kérünk. Kérjük ezt különösen a jövő évre, mikor oly sok zsinati tárgyat kell előlegesen megbeszelnünk, s mikor az új zsinat alkotásai új korszakot teremtenek egyházunk életében.

Igaz tisztelettel

Debreczen, 1890. deczember 20.

Csiky Lajos,
felelős szerkesztő.

Revideáljuk törvényeinket.

A nagybányai egyházmegye legutóbb tartott egyetemes lelkészi értekezletének főtárgyát a zsinati törvények több pontjainak megváltoztatására vagy pótlására irányuló eszmecsere képezte, s javaslatait, melyek nagyobb részben

a közigazgatási szabályokra vonatkoznak, s a gyakorlati alkalmazásból merített tapasztalatokra vannak alapítva, — az alábbiakban hozom e lapok útján nyilvánosságra, hogy részint ezek feletti tágabb körű vizsgálódásra hívjam fel a figyelmet, részint a mások által észlelt egyéb hiányok feltüntetésére alkalmat szolgáltatassak.

Mindenekelőtt azon óhajlásának ad értekezletünk kifejezést, hogy az erdélyi egyházkerület adja immár jelét a többihez való közeledésének, nyújtson reményt legalább a teljes egyesülésre.

A 16. §. nem tisztázza az egyházi adózás kérdését; indítványozzuk azért annak kimondását, hogy a hol birtok utáni adózás van gyakorlatban, ott a helyben nem lakó birtokosok is fizessék az aránylagosan reájok eső egyházi adót, s természetesen gyakorolhassák az egyháztagsági jogokat. De ezen tételnél értekezletünk egyszersmind azon óhajlásának is kifejezést ad, hogy kívánatos lenne, ha a zsinat általánossá és kötelezővé tenné a birtok utáni egyházi adózás módszerét.

A 18. §. utolsó bekezdése részletezi azon okokat, melyek miatt az egyháztagok egyházi hivatal viselésére nem kötelezhetők, vagy ha megválasztottak volna, felmentendők. Ez a pont tehát a felhozott esetekben a felmentési díj fizetését minden kétség nélkül kizárja. Ezzel szemben a 140. és 176. §-ok azt rendelik, hogy a kellő ok miatt felmentett gondnok és egyházfi felmentési díjat fizessen. Ellenmondásnak és túlszigorúnak tartjuk, hogy valaki a 18. §-ban elsorolt okok mellett is fizesse a felmentési díjat, ugyanazért: a 140. és 170. §-ok elhagyásával a 18. §-t ezzel toldanók meg: a ki felmentetését nem az itt felsorolt okok alapján kérelmezi, felmentési díjat köteles fizetni.

A 22. §-ban kimondatni óhajtanók, hogy: azon tanítók is, a kik hivatalból nem tagjai az egyháztanácsnak, — beválaszthatók.

A 28. §. 14-ik pontjában: tétessék a törvény szövegében intézkedés arra nézve, hogy az új presbyterium mennyiben felelős a lelépett által vállalt kötelezettségeikért.

A 43. §. többféle intézkedései körül kimaradt a lelkészi állomások ideiglenes beszüntetése, — azért ezen többször előforduló eset felvételét szükségesnek tartjuk e szabálynál.

Ugyanezen §. k) pontja az egyházkerületi képviselők választását az egyházmegyei gyűlésre bizza. Zsinat-presbyteri rendszerünkben kifolyólag azt tartjuk helyesnek, hogy ezen képviselőket is az egyházak presbyteriumai válasszák.

Az 53. §. f) pontja, s 56. §-ra tekintettel a választásokra nézve mondassék ki világosan, hogy úgy a konventi tagokat, mint az egyházmegyei és egyházkerületi tisztviselőket az egyházak presbyteriumai választják, még pedig a püspök és főgondnok kivételével 6 évre.

A mennyiben a 95. §. nagyon természetesen a lelkészi teendők közé sorozza a konfirmációt, szükségesnek tartjuk a 109. §-ban határozottabban körvonalozni az előkészítés teendőit.

A 99. §. nagyon megszorítja az ígehirdetők alkalmazását, s majdnem 10 éves mult bizonyít kivihetlensége mellett: ennél fogva úgy véljük módosítandónak e §-t, hogy az arra alkalmas tanulók a lelkész ellenörködése és felelőssége mellett ígehirdetésre bocsáthatók.

A 129. §. az esperes választásáról szól, mi csak tudomás és megerősítés végett terjesztendő fel az egyházkerületre; nem intézkedik arról, hogy hol teendő le a hivatalos eskü. Mivel pedig kívánatos, hogy az esperes ne csak a választás ténye, hanem lehetőleg más erkölcsi kötelék által is legelső sorban egyházmegyéjéhez legyen fűzve, — szükségesnek tartjuk törvényben állapítani meg, hogy az esperes a hivatalos esküt az egyházmegyei gyűlés előtt tegye le.

A 14. §-ban ugyanezen okból kimondandóknak tartjuk, hogy az egyházmegyei gondnok az egyházmegyei gyűlés előtt teszi le a hivatalos esküt.

A 190. §-t egészen törleendőnek véleményezzük, s a helyett indítványozzuk, hogy az egyházmegyei közgyűlés a maga kebeléből esperes elnöke alatt, a pályázók minősítésének felelősség melletti megbírálására, 3 tagú vegyes bizottságot választ.

A 192. §-ban a jelöltek számának meghatározása helyett kimondandóknak tartjuk: minden minősítést nyert pályázó kijelölendő.

A 193. §. ennél fogva egészen elesik.

A 207. §-nál pótlandóknak véljük: a lelkész családjának és ingóságainak elszállítását az egyház akkor is ingyen tartozik teljesíteni, ha csere vagy felsőbb intézkedés útján töltetik is be a lelkészi állás.

A 236. §. az egyházi járulékok hátralékait oly időben rendeli beszédetni, melyben a nép fizetésre leginkább képes. A szoroson vett egyházi és iskolai hátralékokra vonatkozólag ez intézkedés továbbra is meghagyható, de kimondandóknak tartjuk azt itt, hogy: behívatalnoki fizetés az egyházi év végén túl nem maradhat hátralékban.

A 241. §-ban pótolandóknak véljük: oly fegyelmi esetekben, melyekben a lelkész vádló, főgondnok pedig az egyházban nincs, ki az elnöki tisztet vihetné, — az esperes által egy érdektelen szomszéd lelkész küldetik ki a tárgyalás vezetésére.

A 244. §-nál szövegezendőnek tartjuk ezen pótlást: ha az egyházmegyei rendes elnökök valamely fegyelmi ügy tárgyalásánál jelen nem lehetnek, vagy érdekeltségük-nél fogva nem intézkedhetnek: a legidősebb tanácsbírák nem csak gyűlések alkalmával helyettesítik, hanem az elő-

készítő minden szükséges és törvényes intézkedéseket is megtenni jogosultak.

A 285. §-nál óhajtandónak tartjuk törvényben kimondatni, hogy: a bebizonyított hamis vádaskodók ellen egyházi bíróság által hivatalból hozott ítéletnek, polgári bíróság előtt is érvénye és végrehajtási ereje legyen.

Közli

Soltész János,
értekezleti elnök.

T á r c z a.

Karácsony.

Óh boldog nap! Örömtüzek gyúlnak,
Minden kis szív egy fényes mennyország,
Had üzenve a sötét pokolnak,
A riadót angyalkarok fújják:
Óh boldog nap, óh szent emlékezet!
Áldott, áldott, a ki ma született!

Óh boldog nap! Egy a százak között,
Melyen az ég le-leszáll a földre,
S hol bűn, nyomor égő sebet ütött,
Milliókat enyhülettel tölt be.
Óh boldog nap, óh szent emlékezet!
Áldott, áldott, a ki ma született!

Óh boldog nap! Jöttöd annyi édes
Váradalmat bíztat betöltéssel,
Oda simulsz az ember szívéhez
S engeszteléd forró öleléssel.
Óh boldog nap, óh szent emlékezet!
Áldott, áldott, a ki ma született!

Óh boldog nap! Hogy megural téged
A büszke föld nagyra nőtt gyermeke;
Egyet érez csak: a törpeséget,
Megalázza Bethlehem bölcséje.
Óh boldog nap, óh szent emlékezet!
Áldott, áldott, a ki ma született!

Óh boldog nap! Titkok titkát rejtő:
„Isten jelent meg értünk a testben“.
Ámulva áll sok-sok mély bölcselő
S roskad térdök a legszívesebben.
Óh boldog nap, óh szent emlékezet!
Áldott, áldott, a ki ma született!

Óh boldog nap! Igaz üdv forrása!
Vándorútján a halandó lélek,
Ingovány hogy sírját meg ne ássa,
Vezetőért csak te hozzád tér meg.
Óh boldog nap, óh szent emlékezet!
Áldott, áldott, a ki ma született!

Óh boldog nap! Hagyjatok remélnem,
Az öröm mely mennyből hozzánk szállott,
Egyszer már majd itt marad végképen,

Meghódítja az egész világot,
S egyre zengi dél, észak, napkelet:
Áldott, áldott, a ki ma született!

F. Varga Lajos.

Kálvin mint prédikátor.

(Vége.)

Maga Kálvin nagyon keveset tett közzé beszédeiből, nem szívesen nyomatta ki azokat. Mint maga is mondja, inkább kiadói alkalmatlan zaklatásaitól menekülni, mint szabad akaratból s helyeslésből adott engedélyt erre. Ő a nép egyszerű észjárásához akart alkalmazkodni beszédeiben, előkészület nélkül beszélt, kerülve a művészi formákat s finom felosztásokat. Egyházi beszédei közül alig néhányra készült előre írásban: szabadon, írásbeli előkészület nélkül, rögtönözve adta elő prédikációit. S miért is lett volna szüksége előkészületre? Oly rendkívüli észérő, csodálatos emlékező tehetség, nyugodt kedély, óriási, a legapróbb részletekig terjedő tárgyismeret, rendkívül gyors észjárás, folyékony előadásbeli készség: feleslegessé tettek nála minden előkészületet, a mire különben ropant elfoglaltsága miatt rá sem érhetett volna. „Nem szeretek prédikációt írni szobában“, mondja maga is. Hanem hallgatói, kik ámulattal csüggöttek apostoli ajakán, találtak eszközt arra, hogy beszédeit mégis megörökítsék. Voltak akkor Genfben rendkívül ügyes és gyors másolók, kik az élő beszéd után leírták a beszédeket, a melyek aztán vagy kéziratban forogtak, vagy — természetesen Kálvin engedélyével — kinyomatottak. A történelem a reformáció ezen gyorsírói közül R a g u e n e a u D é n e s nevét jegyezte föl, a ki az adat szerint „számmokkal és jegyekkel szorgalmasan írván, egy szócskát sem felejtett el a kimondott beszédből“. Ezt lekeisővé tette azon körülmény, hogy Kálvin kissé fulladozó lévén, kénytelen volt lassan beszélni.¹⁾

A prédikátor kötelessége Kálvin szerint, hogy a szentírás tartalmát folytonosan közel hozza a néphez s magyarázza azt. Tisztjökben csakis Isten ígését fogadják el tekintélyül. — Hagyomány, emberi rendelkezések ne korlátozzák őket, sőt szálljanak szembe az egyház közvéleményével is, ha az ellenkezésbe jön a szentírással. Jártsak legyenek a szent tudományokban, az evangéliumokban, s a ki erre benső hivatást nem érez magában, az ne legyen pap.

Kálvin nemcsak a valódi református istentiszteletet állapította meg s léptette életbe, hanem a prédikáció szerkesztésének elveit is megjelölte. Előtte az egyházi szónokok beszéltek mindenről össze-vissza, egy prédikációba belehozottak sok oda nem tartozó tarkaságokat. Ez lehetett szórazótató, érdekes beszédmód. De Kálvin kimutatta, hogy ez felületes módszer, mely a szentírásba, annak egyes fontosabb hittételeibe való elmélyedést, gyümölcsöző tanulmányt feleslegessé tesz. Nagyon ajánlja, hogy a prédikátorok a szentírásból táplálják magokat és beszédeiket. — Kálvin mély tisztelettel volt az Írás iránt, nem lelkesedésből azonban, hanem meggyőződésből, észből és lelkiismeretből. Hanem élénken ellenzi azt a szokást, hogy a beszédet bibliai helyekkel halmozzák el; ez — úgymond — nagyon fáradságos munka, s mégis az az eredménye, hogy a lelket elhagyjuk a betűért. Szokás volt akkori-

¹⁾ Revue Théologique 1889. évf. 186 l.

ban, hogy az egyházi beszédhez két s több alapígt vettek. — Ezt sem helyesle Kálvin. „Ha — úgymond — a két hely ugyanazt mondja, miért kettőt venni? Ha az egyik módosítja, kiegészíti a másikat, miért nem a beszéd folyamán idézik, világosításul? — Legérdekesebb azonban, midőn K. a prédikáció hosszúsága ellen nyilatkozik. Tisztársa Farel volt erről híres. K. így ír neki: „Úgy hallok, hogy az emberek panaszkodnak beszédeid hosszúsága miatt. Te magad is többször mondtad, hogy vigyázzni fogsz rá; kérlek nagyon, ne felejtse el! Az Úr minket nem a saját épülésünkre hívott szöszékbe, hanem a nép építésére. Neked tehát kötelességed mérsékelni magadat, úgy hogy ne az Isten ígéje szenvedjen azért, hogy fárasztod a nép türelmét. Ha másoktól is a tiédhez hasonló buzgalmat vársz, csatlakozol. Így van ez az imádkozásnál is. Imádkozunk hosszasan magunkban, de röviden a gyülekezetben!“

Kálvin a mi korunk fogalmai szerint nem volt ékesszóló. Egyszerű puritán jellegéhez hű maradt a szöszéken is. Kerülte a szónoki pompákat, mindenütt egyszerűsége s világosságra törekedett. Hanem ha a meggyőződés erejét, a tárgy tiszta felfogását, szabatos világos előadását, a könnyed, de mégis kérlelhetlen logikát és a lángoló buzgalmat tartjuk az ékesszólás követelményeinek: akkor Kálvin minden időknek egyik legnagyobb szónoka. Nyelvezete hű tüköre volt egyéniségének s gondolkodás-módjának. Valóban Kálvin stylusa maga Kálvin volt!

Rhetorikájának főelvét szépen kifejezi maga egyik legremekebb prédikációjában: „Az Irás kincs“²⁾: „Igaz, hogy az Irás nagyon egyszerű. A mi Urunk nem beszél magas stylusban, hanem inkább alkalmazkodik nagyokhoz és kicsinyekhez. És ez talán sérti a Szentírás fenségét? Vajjon miért beszél az Úr oly egyszerűen az Irásban? Mert látja, hogy a mi elménk nagyon lassú és nehézkes, véghetlen jóságában velünk együtt dadog. Isten felsége nem abban nyilatkozik, hogy beszédeit feldíszíti, finom nyelvezettel és vakmerő bátorsággal, mint a világfiak, kik a szónoklattan tanulmányozzák, hanem abban, hogy durva nyelven beszél. Ez azonban nem indít bennünket arra, hogy megvessük a Szentírást, mint tesszik ama gögös hazug pulyák: hanem arra, hogy hálát adjunk Istennek, hogy a mennyei erényt, isteni felségét ily emberi szempontból mutatja fel nekünk.“

Kálvin a szöszéken nem volt érzékenykedő. De ez nem azt jelenti, hogy nem volt szíve s nem érzett mélyen. Sőt inkább ez a szigorú, száraz Kálvin tudott szeretni s meg tudta magát szerettetni: de mindig több mélységet és szigorúságot mutatott, mint gyöngédséget. Szónoki viselkedése is puritán volt. A szöszéken nem öltött magára hivatalos modorosságot, nem vett ünnepi hangot, hanem a katedrán is az a hétköznapi Kálvin volt, a ki kerülve minden díszelgést, szabad, őszinte, egyszerű, természetes realista volt a szó legtisztább és legerélyesebb értelmében.

A párisi theol. facultás megnyitó ünnepélyén 1879. nov. 7. Viguié, a gyak. theol. tanára röviden, de annál találóbban így jellemzi Genf négy nagy prédikátorát: „Farelben a rohamos, heves nyelvezet, Viretben a báj és a kellem, Béza Tóдорban a mesteri bőség s végre Kálvinban a rend és a hatályosság jelentkeznek.“³⁾

Balogh Ferencz,
4. th.

²⁾ „L'écriture est un trésor“ (Jób 28, 10 28.). Viguet et Tissot: Calvin d'après Calvin 357.

³⁾ „L'église libre“. 1879. évf. 46. sz.

Mélius emlékének.*)

Eltűnt a kép, szemünk lezárul; sok volt a fény, a mely reája hullt; most elfáradva álmodozásra csukódik, és a nagy ember felséges alakja úgy tűnik föl nekünk, mint távolból köd fátyolain keresztül egy dicső táj képe; mintha a messzeségből egy tökéletes zenének remek összhangját hallanók... De valóban eltűnt-e előlünk az, kit nagynak, dicsőnek ismerni megtanultunk? Nem! Ha olykor-olykor kinyílnak szempilláink, s ábrándjainkból fel-felébredünk: még ott áll előttünk a valódi kép: a nagy férfiú, küzdelmei, — óriás harcrai, — mint dicső keret által környezve. Nem, ez a kép nem tűnik, nem tűnhetik előlünk el soha. Midőn reá tekintünk: napba néztünk, s mind-egyre itt lebeg szemünk előtt a napképek tündéri szép játéka, és minden új tekintet csak fokozza a látomány varázsát!

Hódolatot, elismerést a nagynak!... Hiszen egész életét a reformáció oltárán égette el, s ez áldozat szent lángja, itt Debreczenben, a ref. Debreczenért is lobogott!

A történelem feljegyezte s nekünk szívünkbe kell vés-nünk érdemeit; — meg vagyok győződve, hogy Debreczen nem feledte el Méliusát s nem fogja elfeledni soha!... Mélius Debreczen Kálvinja s Debreczen az ő Genfje; Kálvin Genfnek adta lelkét, mindenét, s az egyetemes egyház reformálásának; — Mélius Debreczennek áldozta magát s a magyar református egyháznak. Lemondott ifjú lelkének ábrándjairól, hogy szomjúságát a külföldi egyetemeken, a tudomány örök forrásaiból oltogassa, — lemondott és haza jött, mert a honnak szüksége volt reá... Hogy mint lelkész, hitszónok, tanuló megfelelhessen nagy és nehéz feladatának — lemondott nyugalmairól, a magány csendjéről, békéjéről, és küzdött, mint Mihály árkan-gyal az Antikrisztus ellen.

Kinek javára tette ezt?... Nem önmagának, nem! Imá-dott honának s az ő szerett városának, Debreczennek javára!

Áldozatért áldozatot, — szeretetért szeretetet, — hódola-tot, emléket a dicsőnek!

Az idő nem feled. Följegyzi a dicsők nevét, munkáit, s századok multával is megemlékezik azokról. Kálvin nagysá-gát hirdeti a genfi Calvinium, Kuox Jánosnak szobrot állított az utókor. S a magyar Kálvin? Jeltelen sírban nyugoszik; a hely sem bizonyos, a hol hamvai pihennek s ha idegen jőne városunkba, a ki ismerte Méliust, — mert a nagyok híre messze hat s megkérdezné, hol van Mélius? Mit felelnék? Hogy itt van szívünkben, hogy emléke itt ércnél maradandóbb? Jól van, legyen!... Azonban pusztá szóra talán még el sem hi-zzik ezt nekünk; a belsőnek külsőítésre van szüksége, az érze-lemnek tettekben kell nyilvánulni. Még most az idő gondolko-zik! De az eszme, mely évszázadokon keresztül titkosan érle-lődött, — meg fog valósulni!

Emléket a nagynak!

A ref. haza s főként Debreczen le fogja vonni a követ-

*) Lapunk f. évi 45-ik számában tudósítást hoztunk a főis-kolánkban működő „Hittanszaki Önképző Társulat“ által nov. 2-án rendezett reformációi ünnepélyről. Lapunk szűk tere miatt las-sanként ugyan, de egész terjedelmökben közöltük már eddig az ott tartott felolvasásokat. Most végül közöljük még azt a lelkes szép beszédet is, melyet Jánossy Zoltán 4. th., Méliusról tartott felolvasása végén szabadon mondott. Méltó az ebben hirdetett régi, de mostanában nem hangoztatott nemes eszme arra, hogy köz-kinescsé váljék. És a szép eszmének lelkes ifjú apostola is megér-demli tőlünk, hogy nyilvánosságra hozzuk e beszédét. Szerk.

keztetések a külföld példájából; hiszen „van elég hiba; de a hálátlanság mindenek közt a legvisszataszítóbb.“**)

Nem az egyesek a hibásak; a kor szelleme lanyha! . . . Azonban az átalakító gondolatok már forronganak a buzgókak lelkében s csak egy szikra kell, hogy az elemek izzásba jöjjenek.

Addig pihenj te nagy halott jeltelen sírodban, — mert ütni fog a feltámadás órája, jönnie kell egy jobb kornak, hálásb nemzedéknek! . . . Aludjál, aludjál!

A kor szelleme gondolkozik . . .

* * *

Te pedig, kiben nincsen változás,
Ki mindig egy voltál, vagy és leszesz,
S felette állasz térnek és időnek,
Óh hajtsd füled szavunkra, a midőn
Gyarló szívünk hozzád fohászkodik! . . .
Vezess, vezess minket szent úton,
Miként vezérléd felhő oszlopában
A fogságból megváltott népedet.
Taníts erős hittel megállani,
A mint állott a „gránit férfiú“,
Kit Mózesül adtál egykor nekünk.
Óh küldd felénk sírhalmáról a szellőt,
Fuvalljon az felénk élő tüzet,
Hogy éljen a kor és halott ne legyen! . . .
Lehelj szívünkbe ég ajándokát:
Megtisztított, valódi tudományt.
Óh önts belénk szívbeli buzgóságot,
Hogy — bár futunk — ne fáradjunk soha,
És zengje ajkunk: dicséret, dicsőség,
Tisztesség és hálaadás neked,
Legjobb Atyánk, vezérlő Istenünk! Ámen.

Jánosy Zoltán.

Közügyeink.

Nekrológ.

Matolcsi János 1805—1890.

Temetésről jövünk, a bihari egyházmegye Nestorának, a darvasi ev. ref. gyülekezet agg lelkipásztorának temetéséről. Ötven évi lelkészkedésének ideje alatt szerzett annyi érdemeket; tanúsított annyi ügybuzgóságot; munkálkodott úgy az Úr szőlőjében, miszerint méltán megérdemli azt, hogy róla nyilvánosan is megemlékezzünk, hogy nyilvánosan is megadjuk neki az elismerés babérkoszorúját. Legyenek hát e sorok az ő emlékének szentelve! Néhai tiszt. Matolcsi János volt darvasi ev. ref. lelkész született Matolcsi János és Kovács Erzsébet szüléktől az 1805-ik évben decz. 24-én Ócsán Pestmegyében. Elemi tanulmányait otthon elvégezvén, szülei által Losoncra vitetett az 1817-ik évben a középiskolai ismeretek elsajátítása végett. Azoknak megszerzése után pedig Debreczenbe ment az 1826-ik évben, a hittanszaki tudományok hallgatására, szíve, lelke, hajlama a lelkészi pályára vonván őt. Debreczenből a theológiának elvégzése után, kiment rektoriára Diószegre.

***) Merle d' Aubigne: Emlékbeszéd Kálvin felett; fordította Balogh F.

Ott a szokásos 3 évet kitöltvén, segédlelkészül alkalmaztatott Csécsi János esperes által előbb Bogyoszlón, majd Álmosdon. Az utóbbi helyen érte az a szerencse, hogy az ártándi egyházközség rendes lelkipásztorának megválasztotta az 1840-ik évben. Egyházközségében azonban a bünt és erkölestelenséget sujtani nem kímélő prédikációi, az igazságot szerető és követő jelleme miatt nem volt békés lakozása, s négy év elteltével csakugyan kénytelen volt az ártándi egyházközséget elhagyni s azt Darvassal cserélni fel az 1844-ik évben. Ez időtől kezdve itt élt, itt munkálkodott híveinek meglegedésére, az Urnak dicsőségére, testi és lelki erejének hanyatlásáig. Igen, mert a szép tudományos készültséggel bíró, a közügyek iránt nemes érdeklődést mutató, a hibát erélyesen sujtó lelkipásztort ez előtt mintegy 7 évvel — épen szolgálatteljesítés közben — egy nagypénteki napon a kathedrában agyszélhűdés érte oly mértékben, hogy e miatt kénytelen volt aztán lelépni a cselekvés teréről. Magas röptű lelke szárnyaszegetten hullott alá a földre! Megtört szelleme ereje maga után vonta aztán lassanként erős testszervezetének felbomlását is, mígnem végre végelgyengülés következtében meghalt f. év deczember 1-én d. e. 10 órakor. Temetése a kellemetlen idő daczára is egész gyülekezetének, sőt a gör. kel. egyh. híveinek, a környékbeli lelkészeknek nagy részvéte mellett ment végbe f. hó 3-án d. u. 2 órakor. A templomban nt. Szabó Károly esperes úr tartott a megboldogult felett magvas és megható gyászbeszédet 1 Kor. 4, 1. alapján, tanítva a híveket, vigasztalva a megsebzett szívűeket. — Szem alig maradt szárazon. A temetőben pedig alantírott — mint a megboldogultnak rokona s káplánja — mondott rövid síri beszédet. A temetési szertartás nagyszerűségét emelte közreműködésével a csökmői dalárda is. Halála a megboldogultnak nem jött váratlanul, mégis megdöbbenőleg hatott az az egész családra. A mélyen sujtottakon öröködjék a jóságos Isten kegyelme! A kiszenvedettnek tetemei pedig nyugodjanak csendesen a darvasi ref. temető sírhantja alatt!

Darvas, 1890. decz. 8.

Kálmán Béla,
ev. reform. h. lelkész.

Egy és más az egyházi élet és a gyakorlati theologia mezejéről.

Sacratum tempus.

E becses lapok „Egy és más a gyakorlati élet és theologia teréről“ cz. rovata bizony kár, hogy oly sok számból hiányzik, mert azok az egyes komplikáltabb esetek, melyek egyik-másik helyen előfordulnak, nagyon is hasznos olvasmányok gyanánt kínálkoznak az említett rovatban.

En jelenleg a következő esetenél adandó válaszra volnék kíváncsi:

Pap Sándor ev. ref. és Szaladi Rebeka róm. kath. vallású jegyesek jelentkeznek az ev. ref. lelkésznél; ez hivatalos levélben felszólítja a róm. kath. plébánust is, az azonban visszaír, hogy mivel a harmadik hirdetés már adventre esnék, mivel híveiknek ez ünnep alatt esküdni, avagy a vegyes vallású jegyesek részére bármikor is dispensatiót nyerni nem lehet: tehát a szóban levő hirdetést „foganatosítani nem áll hatálmában“.

Az 1868. LIII. t. cz. 9. §. 2-ik bekezdése azt mondja, hogyha a hirdetést „valamelyik fél lelkésze megtaga d-

ná, két tanúnak a felől adott bélyegm. bizonyítványa mellett, hogy azon lelkész a kihirdetésre felszólított, egyik fél lelkészének hirdetése is elegendő.

Jelen esetben — a szó etymologiai értelmét tekintve — aligha állítható, hogy megtagadta, mert csak azt írta, hogy nem teheti; úgyde akkor kérdés, hogy mikor fordul hát elő a megtagadás esete, mert, hogy a különböző vidékeken fungáló plébánusok a vegyes vallású jegyesek hirdetését megtagadni szokták volna, arra nem hallottam példát.

Ha hát a plébánus említett válaszát megtagadásnak vesszük, akkor kérdés: helyes-e úgy gondolkozni, hogy e válasz mellett a két tanú odaküldése el is maradhat, mert hiszen a plébánus átiratában önmaga elismeri, hogy felszólított? Ha azonban a választ megtagadásnak nem vehetjük, akkor természetesen útasítani kell a jegyeseket, hogy vízkereszt utánig várjanak. Csakhogy ezen vélelem szerint aztán az áll, hogy sem adventben, sem az ő nagy böjtjük alatt, tehát mintegy 70–80 nap alatt ily vegyes házasság széles e hazában nem köthető, a mi pedig a tridenti zsinat szabványaival is ellenkezik. Vagyis, noha az állam megengedi polgárainak a vegyes házasságot, a kath. egyház az esztendő jelentékeny részében megakadályozhatná azt.

Vajjon tehát, ha az ev. ref. lelkész a plébánus átirata után a nélkül, hogy két tanút is küldött volna hozzá, kihirdeti és megesketi a jegyeseket: mondható-e, hogy nemcsak jóhiszeműleg, hanem törvényesen is járt el?

Kunhegyes, 1890. decz. 3.

Kutas Bálint,
ev. ref. segédlelkész.

V á l a s z.

Véleményem szerint a két tanú mindenesetre elküldendő a róm. kath. plébánushoz, kik aztán kérjenek tőle az ügy érdemére vonatkozó bizonyítványt. Szolgáljanak a kérdező tiszt. segédlelkész úrra nézve irányadóul a következő pontozatok, melyeket kértünk, egy szakférfiú volt szíves följegyezni. — Csöndes esketés zárt időben is mindig történhetik. A feleknek vízkeresztől hamvazó szerdáig elég idejük van a kihirdetésre, ha ugyan eddig várhatnak. Püspöki fölmentvényért azonban folyamodni kell, hogy megtagadás esetén igazolva legyen, mikép a katolikus fél egyháza törvényének eleget akart tenni. A fölmentvényt kérő levélben hangsúlyozni kell, hogy a késelem veszélylyel jár. Különten a katolikus fél utólagos fölmentvényt is nyerhet. Ha már a tanúk bizonyítványára hajlandó megesketni a tiszt. segédlelkész úr a feleket, arra mindenesetre nagyon vigyázzon, hogy ninesen-e közöttük valamely házasságbontó akadály. Megjegyezhetjük még per analogiam azt is, hogy a róm. kath. lelkész, a kihirdetés után is megtagadhatja az elbocsátó levél kiadását, de a protestáns lelkész azért teljes érvényességgel végrehajthatja az esketést.

Gs. L.

Irodalom.

Református keresztyén hittan. Hollandból dolgozta és kiadta Dávid Gyula ev. ref. segédlelkész. 189 lap. Kapható Kókai Lajosnál Budapest. Ára?

E munka szerzője Sebeszta Ferencz auspitzai ref. lelkész, licentiat, a ki is Dr. Böhl Eduárd bécsi theologiai tudós pro-

fessor rendszeres és nagy terjedelmű dogmatikája (Dogmatik. Darstellung der christlichen Glaubenslehre auf reformirt-kirchlicher Grundlage. 654 lap, nagy 8°. 1887. 12 Mk. Scheffer et Co. (Amsterdam) és K. Gustorff (Lipce) bizománya.) nyomán írta e művét, cseh nyelvű hitsorsosainak, főleg az ifjú nemzedéknek számára. Ezt aztán holland fordításban közölte az amsterdami Zondagsblat és pedig bizonyára teljesen hű tartalommal, a mennyiben a fordítást a derék Böhl professornak hollandi származású nemes lelkű, művelt neje végezte. Ezt a holland szöveget fordította aztán magyarra Dávid Gyula, használni kívánván ezzel is hazai ev. ref. egyházunk ügyének.

Voltaképen tehát ezúttal csakis alaki szempontból szólhatnánk e munkához, mert tartalmát többé-kevésbé ismertük már jóelőre. Mindamellet megemlíjtük, hogy e rövidletben kidolgozott hittan a szentírás alapján s ref. anyaszentegyházunk hitvallásai, illetve symbolikus könyvei szellemében, főleg a második helvét hitvallásra és heidelbergi kátéra tekintettel van írva, nem hagyva figyelmen kívül a többi felekezetek felfogását, vagy tanbeli nézeteit sem. Irodalmi tárgyalást nem találunk benne, és így a szorosabb értelemben vett tudományos feltételekre nem tekint, mert kizárólagos célja az, hogy felmutassa az ev. ref. egyház hittani igazságait, s e megismertetés útján ápolja az ev. ref. anyaszentegyház iránt való szeretetet, erősítse a Krisztusban való hitet s terjeszse Isten dicsőségét. Ennyiben előadásának hangja kiválóan didaktikai és építő. S valóban e szempontból tekintve, nem volt céltalan annak átültetése, s bár reményünk sincs arra, hogy ez a munka iskolai kézikönyvül nálunk elfogadtatnék, mindamellet egyházunk s vallásunk tanai és igazai iránt érdeklődő hitsorsosaink körében óhajtott elterjedésnek örvendhet az, főleg egy újból átnézett s alaki szempontból sikerültebb kiadásban.

Mert a fordítást egészen véve, nem tartjuk sikerültnek. Gyakori benne az idegen szórend, a hollandismus, és több helyütt homályos az értelem; p. o. mikor ilyeneket mond: „a polytheismus, a sokistenítés feltesz több isteneket“ (22 l.); „a dualismus szembe állít egymással egy jó és egy gonosz jószágot“ (u. o.); „az, hogy Isten egyedüli, egy: az nem valami kültulajdonsága neki, hanem...“ (27 l.). Felesleges ígéketeket használ nem egyszer, p. o. a 20. §-ban Krisztus kettős természetéről szólva, azt mondja, hogy „Eutiches megegyesítette a kettőt“. Másutt az összevonás és tömör kifejezésre törekvés a világosság hátrányára szolgál, p. o. „a többi egyházak nem értelmezik s nem tartják oly híven, oly lelkiismeretesen e fontos parancsolatot (t. i. a másodikat), azért el- és kitérnek attól és abból“. Idegenszerű s homályos az ilyenféle kifejezés: „a sátán vezette el“ (verführt = bűnre csábította); vagy p. o.: „N. Gergely pápa vérnélküli áldozást, misét fejtett ki“ (169 l.). Nem következetes a fordító a terminologia használatában, midőn p. o. az angyalokról a szellem és lélek jelzéseket vegyesen használja. Szokatlanul hangzanak magyar nyelven az ilyen nagy mondások: „a biblia az Istentől a népeknek adott valódi nemzetközi életnek és idvességnek könyve“ (9 l.); vagy ez: „a szentírást, a mennyiben Istent az ő valóságában mutatja fel előttünk, annyiban nevezik Isten tükrének is“. Fordító nem helyes úton jár, midőn a teljes biblia „legelső magyar fordítójának“ Benczédi Székely Istvánt tartja, Károli Gáspárt pedig ezen fordítás átdolgozójának és sajtó alá rendezőjének kívánja tekintetni (6 l.). Ennek ellene mond a köztudomáson kívül a historia. A mi meg az ótestamentomot illeti, ez nem

zsidóul, hanem héber nyelven van írva. A helyes magyarság és mondattani szabatoság ellen elkövetett hibákat azonban nem soroljuk fel nagyobb számban, csak jelezzük, hogy minden egyes tétel ellen tehetnénk több hasonló kifogást és észrevételt. A fordító — a ki egyébiránt fáradságos, de egyszersmind szép és jó célzatú munkát végzett — helyesen fog cselekedni, ha ezt az első kiadást, magyarság szempontjából, gondosan és kritikailag átnézi, hibáit olaszlatja s úgy bocsátja majd második kiadás alá. A munka tartalma és belbecse mindenesetre megérdemli úgy a hű, világos, helyes és szép magyarságú lefordítást, mint a szélesebb körben való elterjedést.

E. J.

Megjelent a „Téli Ujság“ 12-ik évfolyamának első száma. Tartalma: Károli Gáspár, arczéppel. Leírja e cikkben Szegedi Károly a Károli-ünnepély lefolyását s a bibliafordító életének legfőbb eseményeit. Csécsi Imre „A lelkiismeret“ cz. a. egy meglehangú költeményt ad. Budai János az adventről ír egy keresztyéni gondolatokban gazdag cikkeit. A tárczarovatban régi krónikák nyomán Farkas Kálmán gyomai lelkész „Egy gazdátlan örökség“ című beszélyt kezd el. Végül vegyes közlemények állanak. Melegen ajánljuk ismételt is e jó vallásos néplapot a lelkész és tanító urak s általok híveink figyelmébe. Régi szokásunk szerint ez évben is folyton figyelemmel kísérendjük e kis lapot, s minden jövő számának tartalmát jelezni fogjuk hasábjainkon.

Lapunk f. évi 7-ik számában előfizetési felhívást hirdettünk Vásárhelyi Zsigmond felső-boldogfalvai ev. ref. lelkész „Bibliai képek“ cz. egyházi beszéd-kötetére. A mű eddig, gátló akadályok miatt nem jelenhetvén meg, a szerző, hozzánk beküldött tudósítása szerint az előfizetés idejét meghosszabbítja, s az előfizetési díjak beküldésére végső hatánapul a folyó évi deczember hó 25-ik napját óhajtja figyelembe venni. Jelezni kívánja azonban, hogy azt is előfizetésnek fogja venni, ha valaki ebbeli szándékát nála levélben bejelenti. Ily esetben a jelentkező az előfizetők névsorába iratik s részére a megjelent munka utánvétellel küldetik. A „Bibliai Képek“ ára — mint eddig — most is 2 forint. De 10 előfizetőnek vagy azon felül, hajlandó lesz minden példányt 1 frt 50 krban számítani, hogy ilyképen a csoportos előfizetés elősegíttessék, s az egyenként jövő előfizetések lehetőleg megritkulván, a postai nehézségek elháríttassanak, illetve kevesbítve legyenek. Ugyanezért szives tisztelettel kéri az előfizetőket, miszerint előfizetéseiket a gyűjtőknél letett íveken küldjék, hogy a füzetek szállítása is a gyűjtők nevére tömegesen eszközöltessék! — Az ifjú szerző hatalmas homilétikai tehetsége már tanuló korában kidomborodott előttünk. Ő nyerte el a közpapok budapesti értekezlete alkalmára kitűzött és tartott egyházi beszéd díját is, s e beszédéről annak idején a lapok nagy elismeréssel szóltak. Ajánljuk a tehetséges ifjú lelkész e művét a lelkész urak figyelmébe. A tehetség méltánylást érdemel. És a méltánylás, a pártolás a szárnyak repülő erejét csak növeli. Felső-Boldogfalva az erdélyi egyházkerületben fekszik, u. postája Székely-Udvarhely.

Különfélék.

Mire egy hét mulva elmegy t. olvasóinkhoz lapunk közelebbi száma: azalatt megérkezett hozzánk s el is mű-

lik tőlünk a szent karácsony boldog ünnepe. Szívünkben kívánjuk, hogy meglegedésben, örömtelt szívekkel találjon az mindenkit; hogy legyen az a keresztyénség igaz örömmünnepe. Egyházunk egyik legfontosabb mozzanatnak tekinti Isten országának történetében azt a napot, mikor az időnek teljességében földre szállott és testet öltött a várva-várt Ur Jézus. Legyen e nap a legszentebb vágyak, a legédesebb remények beteljesedésének szent napja mindnyájunkra nézve! Boldog ünneplést kívánunk lapunk t. olvasóinak.

Debreczeni ev. ref. egyházközség. Lapunk f. évi 43., 44. és 45. számaiban vezércikkekben ismertettük a debreczeni ev. ref. egyházban tervezett lelkészi parochialis-körök felállításával kapcsolatos szervezeti javaslatot. Azóta egyházunk presbyteriuma folyton e munkálat átnézésével, részletes megvitásával foglalkozik. A munka lassan ugyan, de határozott lépésekkel halad előre. Az eddigi tárgyalások folyamán talán legnagyobb vitát keltett a debreczeni egyháznak önálló egyházmegyévé alakulása ügye. Balogh Ferencz több ízben felszólalván, erős érvekkel hangsúlyozta, hogy az egyház fölvirágzása nem függ egyházmegyévé alakulásától. Sőt ez komplikálja a szervezetet, új terheket rak a presbyterekre és ez által elkedvetleníti ezeket, a helyett, hogy tevékenységre buzdítaná. Bevándoró, míg önmagától megéri az ügy. Ő az egyházmegye és a debreczeni egyházközség közötti százados viszály megszüntetése végett küldöttség kinevezését indítványozza, mely a debreczeni egyház specialis autonom és historiai jogaira való tekintettel az egyházmegyéhez való viszonyt körvonalozza, s ez a javaslat terjesztessék a jövő zsinat elé, hogy a debreczeni egyház különleges állása törvényhozásilag sanctionáltassék. Ő reményli, hogy ez a többi nagy, előkelő egyházközségekre nézve is alkalmaztatni fog. Kiss Albert, Joó István, Némethy Lajos, Dicsőfi József, Dr. Szikszai József az egyházmegye mellett nyilatkoztak, míg Csanak József és Kovács József presbyterek kételyöket fejezték ki az új alakulás életrevaló volta irányában. De a nagy többség általánosságban elfogadta a javaslatot. Már a presbyteri gyűlésen fölmerült az eszme, hogy e véghetetlenül fontos ügyet annak idején egyházközségi közgyűlés elé kell vinni, s mi hiszünk is, hogy a presbyterium, egyházunk nagy intelligens elemére tekintettel, meg is fogja ez ügy itteni végleges eldöntése céljából a Debreczenben még ismeretlen egyházközségi közgyűlési tanácsot alakítani.

Haláleset. Mint felhőtlen égből lesújtó villámsapás, úgy hatott mindnyájunkra a f. hó 15-én városunkba érkezett szomorú hír, hogy Székely Károly kunhegyesi ev. reform. lelkész, a heves-nagy-kunsági egyházmegye nagyérdemű esperese, hirtelen, váratlanul elhunyt. Alig akartunk hinni a gyász hírnék, s csak a hozzánk érkezett következő gyászlevél erősítette meg, a mit olyannyira nem akartunk hinni: „Özv. Székely Károlyné szül. Barsay Jeanette, a számos rokonok nevében is, fájdalomtelt szívvel jelenti felejtethetlen férjénck, nagytiszteletű Székely Károly úrnak, a kunhegyesi ev. ref. egyház 24 éven át hű lelkipásztorának, a heves-nagy-kunsági ev. reform. egyházmegye 7½ éven át ügybuzgó esperesének, f. évi deczember hó 14-én esteli 8 órakor, életének 55-ik évében, rövid szenvedés után, szívszélhűdés következtében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 17-én d. e. 10 órakor, az ev. ref. templomban tartandó gyász-

szertartás után fognak örök nyugalomra tétetni. Kunhegyes, 1890. deczemberhó 15. Béke lengjen porai feletti! — Ma még csak keveset akarunk írni az elhunyról, hiszen oly elfogódottakká tesz bennünket az érette való, igazán érzett, gyászoló fájdalom. Székely Károlyban egyetemes egyházunk egy sokat tanult, valóban művelt s minden ízében becsületes, tiszta jellemű lelkészt, lelkésztársai, barátai, ismerősei egy meleg kedélyű, minden nemes tréfára kész férfiút vesztek. Hogy neje mit veszített, arról az ő könnyei, égő fájdalma beszéljenek. Hogy mi volt ő egyházának, egyházmegyéjének, azt majd elmondja lapunkban nekrológ-írója. Főtiszteletű püspök úr Tóth Sámuel és Joó István urakat küldte el az egyházkerület és főiskolánk képviselőjében elhunyt jó embere, nehéz munkáiban egyik hű támasza temetésére. Mint az immár visszatért küldöttektől értesülünk, a temetés rendkívüli részvét mellett ment végbe. Nem volt ember, ki ne könyezett volna a szomorú szertartás alatt. Esperese temetésére eljött, nehányat kivéve, az egyházmegye minden lelkésze, s az a néhány is, a vidék legtávolabbi pontjairól csak a közlekedés nehézségei miatt maradt el. Az esperesi karból Szabó János úr volt jelen a temetésen. A templomban Madarász Imre, a temetőben Győri Lajos egyházm. lelkészek és tanácsbírák beszéltek és imádkoztak.

Lelkészjelölések. A bihari ev. ref. egyházmegyébe kebeleztetett Zsáka és Csökmő másodosztályú egyházakban f. hó 11. és 12-én történt meg a lelkészjelölés Keresztesen. Zsáka a jelöltettek: 1. Vadon Miklós nyüvedi, 2. Lévai Mihály j.-hodosi, 3. Major Gyula pelbárthidai, 4. Szokolai Béla h.-k.-kovácsi rendes, 5. Nagy István n.-váradai s. lelkészek. Csökmőre jelöltettek: 1. Nánássy Imre m.-telki, 2. Csák József ménes-gyóroki, 3. Bögös Lajos erdő-gyarakai rendes, 4. Doma Gyula csökmői segéd-, 5. Bélteki Géza n.-váradai segédlelkészek. A választás mindkét helyen decz. 28-án leend. — A máramarogocsa egyházmegyében levő huszti ev. ref. lelkészi állomásra kijelöltettek: Csernák István esperes, tamás-váraljai lelkész, Bikky Ferencz gyulai, Sárkány Lajos fekete-ardói, Csik Albert dolhai lelkészek és Szigethy Zoltán budapesti segédlelkész. A választás 1891. január 4-ikén leend.

Egy kis kulturharcz. A f. évi május 10-én megjelent lapunk ujdonsági rovatában „Reformátusok és katolikusok” cím alatt megemlékeztünk azon érdekes küzdelemről, melyet Tisza Kálmáné, sz. Degenfeld Schomberg Ilona grófnő a biharmegyei nőegylet akkori közgyűlésén a miatt folytatott, hogy több úrnő, s ezek élén az egylet elnöke Korniss Lujza grófnő, férj. Gerliczy Felicián bárónő, a nőegylet által fentartott árvaház apácák gondozása alá akarták helyezni. Heves viták folytak akkor e kérdés körül a nőegylet körében, mely vitában az árvaház felekezetenküliségét erős érvekkel vitatta Tiszáné, épen ezért erősen ellenezvén az apácák alkalmazását. Az ügy végleges eldöntése akkor elhalasztott, de f. hó 14-én aztán megtörtént ez ügyben a döntő ütközet. Mint egyik politikai lapban, az Egyetértésben olvassuk, a közgyűlés, a melynek valószínűleg meglesz az az eredménye, hogy lecsendesül az izgatottság az egyesületben, a vármegye-ház nagytermében folyt le a tagok és a közönség nagy érdeklődése mellett. A terem zsúfolásig telve volt legelőkelőbb hölgy és férfi közönséggel, mely a négy óra hosszat tartott vitát csaknem lázas figyelemmel kísérte. Mindjárt az ülés elején heves szóváltás keletkezett Tisza Kálmáné és báró Gerliczy

Felixné elnök között, Tisza Kálmánénak ama kívánsága felett, hogy a felolvasott jegyzőkönyvbe a mult ülésen hangoztatott óvása az apácák felvétele ellen betéessék. Ez incidens után, mely Tisza Kálmáné győzelmével végződött, megkezdődött az alapszabálmódosítások vitatása, melyben szintén Tiszáné volt a vezérszónok. A czímkérdésnél Tisza Kálmáné azt indítványozta, hogy az árvaház felekezetenkülisége tüntetessék ki, a mit az elnök ellenezvén, névszerinti szavazás döntött, melynek eredményét az indítvány mellőzése képezte. Tisza Kálmáné 42 szóval maradt kisebbségben 63 szó ellen. Az apácákról szóló szakaszról névszerinti szavazás volt, melynek lefolyása közben tetőfokra hágott az izgatottság s ennek hevében mindegyik párt kidomborította a kérdés felekezeti oldalát. A kérdés úgy volt feltéve, hogy alkalmaztassanak-e apácák az egylet árvaházában vagy ne? Mindegyik szavazatot éljenzéssel üdvözölte az a párt, melynek javára billentette a mérleget az illető votum. Pont nyolcz órakor hirdette ki az elnök a szavazás eredményét, melyszerint a beadott 108 szavazat közül az apácák alkalmazása mellett szavazott 65, alkalmazása ellen pedig 43; minthogy e szerint a javaslat nem hozta meg a szükséges kétharmad többséget, az apácák alkalmazására vonatkozó indítvány megbukottnak tekintendő. Ez eredmény a Tisza Kálmáné pártjában zajos lelkesedést keltett. Tisza Kálmáné, pártjának zajos éljenzése mellett távozott a közgyűlési teremből. — Midőn mi mindenestre örülünk, hogy Szent László városában, hol oly hatalmas a róm. kath. klérus, egy minden ízében jó és derék református asszony győzelmet aratott a katholicismus felett, kérdjük egyszermind: nem az egész csatavonalon kezdődni akaró kulturharcznak volt-e ez egy kis előcsatározási jelenete?!

A magyar ev. ref. tanítói kar belső ügyei. A hazai reform. tanítósz. állandó választmánya deczember 10-én dr. Kiss Áron elnöklete alatt ülést tartott. Az elnök nyomatékosan utalt arra az összeköttetésre, melyben a ref. tanítósz. az egyetemes hazai tanítósz. áll, s kifejtette, hogy a választmány a reform. tanítóknak csak azon külön érdekeit képviseli, melyeket az egyetemes tanítói orsz. bizottság nem képviselhet. Ez érdekek: a ref. tanítók fokozatos képviseltetésének kivívása az egyházkerületeken, a konventben s a zsinaton. Az egyházakban s az egyházmegyékben már képviselve vannak. A másik fontos érdek a fizetésügy rendezése s e célra források kijelölése. Mihelyt aztán ez érdekek ki lesznek elégítve, s a ref. tanítósz. a fensőbb egyházi hatóságokban képviselve lesz, a választmány fennállásának a szüksége meg fog szünni. A választmány elhatározta azt is, hogy ügyei előbbvitele végett újévtől fogva „Magyar Prot. Néptanító” címmel Méhner V. kiadásában dr. Kerékgyártó Elek s Miklós Gergely szerkesztésök alatt hetilapot indít, illetőleg a Sólyom Antal által eddig szerkesztett s H.-Böszörményben megjelent lapot, mely a ref. tanítók a nevezett czélokra való egyesítését előkészítette, ezen túl teljesen átveszi s a fővárosban fogja megjelentetni.

Szerk. posta. V. J. Békés, Sz. K. Budapest. Becses küldeményeikre jövő heti számban sor kerül. — F. B. Lippa. Az ünnepélyök alkalmával tartott esperesi hatalmas beszédet nagy örömmre megkaptam. Ujévi számunkban közlöm.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Csiky Lajos.